

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.002.04.2021

Pan
Izydor Grabowski
Dyrektor Zespołu Szkół
im. Stanisława Staszica w Staszowie
ul. Koszarowa 7, 28-200 Staszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/071 – Centra kształcenia praktycznego, ustawicznego i zawodowego w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Kształcenia Zawodowego w Zespole Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie, ul. Koszarowa 7, 28-200 Staszów (dalej: Centrum).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Do dnia 31 sierpnia 2020 r. Dyrektorem Centrum Kształcenia Zawodowego (wcześniej: Centrum Kształcenia Praktycznego) był Jerzy Jabczuga (dalej: Dyrektor Centrum lub Wicedyrektor ds. Centrum). Od dnia 1 września 2020 r. Dyrektorem Zespołu Szkół jest Izidor Grabowski (dalej również Dyrektor Zespołu). (akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego.2. Finansowanie kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego.3. Realizacja i efektywność kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia kontroli).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/19/2021 z 26 lutego 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Centrum i w Zespole Szkół przygotowano ofertę edukacyjną, w większości dostosowaną do lokalnego rynku pracy. Zapewniono nowoczesne i odpowiednie do rodzaju wykonywanej działalności pomieszczenia i wyposażenie dydaktyczne. Zatrudniona w tych placówkach kadra posiadała wymagane kwalifikacje, umożliwiono jej też doskonalenie zawodowe oraz wdrożono szkolenia branżowe. Nawiązano współpracę z innymi instytucjami. Centrum było przygotowane do prowadzenia egzaminów zawodowych we wszystkich kształconych kwalifikacjach. Przepisy dotyczące organizacji pracy tej placówki w czasie pandemii w zasadzie były przestrzegane. Na rok szkolny 2020/2021 nie opracowano programu realizacji doradztwa zawodowego dla Zespołu Szkół. W okresie objętym kontrolą prowadzono działania związane z doradztwem w ramach Powiatowego Punktu Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego w Staszowie.

W odniesieniu do grup objętych szczegółowym badaniem zapewniono w Centrum prawidłową liczbę godzin kształcenia zarówno w przypadku praktycznej nauki zawodu (PNZ) jak i turnusów dokształcających dla młodocianych pracowników (turnusy). Prawidłowo także prowadzono dokumentację PNZ. W przypadku trzech badanych turnusów *Dzienniki zajęć* prowadzono nierzetelnie. Wystąpiły też przypadki nieprawidłowo wystawionych zaświadczeń o ukończeniu turnusu, choć każdorazowo druk, na którym wystawiono zaświadczenia spełniał wymogi rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych³ (dalej: rozporządzenie w sprawie KU). Ponadto wystąpiły jednostkowe przypadki nieprawidłowego przeniesienia ocen końcowych uczestników turnusów z *Dziennika zajęć* do *Zestawienia klasyfikacji końcowej*.

Wszyscy uczniowie (z czterech grup PNZ objętych badaniem) oraz młodociani pracownicy (z trzech badanych turnusów) z wynikiem pozytywnym ukończyli odpowiednio PNZ i turnusy. Efektywność ogólna PNZ mierzona wskaźnikiem ocen dobrych, bardzo dobrych i celujących była bardzo wysoka i wyniosła 93%. W przypadku turnusów była na niższym poziomie i kształtowała się od 17% do 67%.

W Centrum i Zespole Szkół sporządzano rzetelnie plany finansowe i przedkładano je do zatwierdzenia organowi prowadzącemu. Dochody z tytułu prowadzonej działalności gromadzono na wyodrębnionym rachunku i przeznaczano je wyłącznie na cele określone w uchwale organu prowadzącego, z zastrzeżeniem, że od 1 września 2020 r. dochody z tytułu odpłatności uczestników za turnusy gromadzono nieprawidłowo na wydzielonym rachunku dochodów.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. poz. 652.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu faktycznego

1.1. Do dnia 31 sierpnia 2020 r. Centrum⁵ było odrębną i samodzielną placówką. Na mocy uchwały Rady Powiatu w Staszowie⁶ z dniem 1 września 2020 r. Centrum włączono do Zespołu Szkół. W uzasadnieniu do uchwały zapisano, iż *w wyniku włączenia Centrum do Zespołu powstanie placówka o nowej strukturze organizacyjnej. Jednostki zlokalizowane są na jednej posesji. Połączenie ww. jednostek w Zespół to kontynuacja procesu podniesienia jakości zarządzania jednostkami oświatowymi. (...) Włączenie Centrum w strukturę Zespołu nie tylko nie pogorszy warunków realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczego, ale korzystnie wpłynie na ofertę Zespołu, dedykowaną uczniom, pozwoli na lepszą organizację pracy i realizację zadań statutowych placówek oraz stworzy możliwość racjonalnego wykorzystania pomieszczeń.*

W związku z włączeniem Centrum do Zespołu, z dniem 31 sierpnia 2020 r. odwołano ze stanowiska Dyrektora Centrum Jerzego Jabczugę. Starosta staszowski powierzył mu funkcję Wicedyrektora Zespołu (ds. Centrum) na okres od 1 września 2020 r. do 31 sierpnia 2022 r.

(akta kontroli str. 3)

W okresie objętym kontrolą, do 28 listopada 2019 r., obowiązywał statut Centrum wprowadzony uchwałą Rady Pedagogicznej z 29 listopada 2017 r. Od 29 listopada 2019 r. do 14 września 2020 r. obowiązywał statut Centrum wprowadzony uchwałą Rady z 29 listopada 2019 r. W dniu 15 września 2020 r. uchwałą Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół wprowadzono statut Zespołu Szkół, w którym w rozdziale VIII określono cele, zadania i organizację pracy Centrum. Ww. statuty Centrum były zgodne z wymogami określonymi w załącznikach nr 2 do rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 2017 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego, publicznej placówki kształcenia praktycznego oraz publicznego ośrodka dokształcania i doskonalenia zawodowego⁷ i z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego oraz publicznego centrum kształcenia zawodowego⁸. Statut Zespołu Szkół spełniał wymogi art. 112 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁹.

(akta kontroli str. 3-75)

W obowiązujących regulaminach organizacyjnych Centrum określono m.in. organizację pracy Centrum oraz jego strukturę organizacyjną.

(akta kontroli str. 315-326)

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o Centrum, należy przez to rozumieć Centrum Kształcenia Praktycznego (do 31 sierpnia 2019 r.) oraz Centrum Kształcenia Zawodowego (od 1 września 2019 r.). Na mocy uchwały nr XIV/81/19 Rady Powiatu w Staszowie z dnia 10 października 2019 r. z dniem 1 września 2019 r. dotychczasowe Centrum Kształcenia Praktycznego stało się Centrum Kształcenia Zawodowego.

⁶ Uchwała nr XX/22/20 z dnia 2 lipca 2020 r. w sprawie włączenia z dniem 1 września 2020 r. Centrum do Zespołu Szkół

⁷ Dz. U. poz. 1451.

⁸ Dz. U. poz. 320.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.

Organem prowadzącym Centrum i Zespół Szkół, jest powiat staszowski. Zgodnie ze statutem, Centrum realizuje zadania z zakresu praktycznej nauki zawodu, zadania w ramach kształcenia ustawicznego w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych (KKZ), a od roku szkolnego 2019/2020 także zadania z zakresu kształcenia uczniów na turnusach dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników. Powyższe zadania realizowane są m.in. przez:

- a) organizowanie i realizowanie zajęć praktycznych dla uczniów branżowych szkół I stopnia, branżowych szkół II stopnia oraz techników w pełnym zakresie treści programowych bądź w zakresie wybranych treści programowych;
- b) organizowanie kursów umiejętności zawodowych;
- c) organizowanie i przeprowadzanie egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie we współpracy z Okręgową Komisją Egzaminacyjną;
- d) organizowanie i prowadzenie doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów i osób dorosłych podejmujących decyzję o wyborze kierunku kształcenia zawodowego;
- e) prowadzenie konsultacji dla uczniów i ich rodziców, nauczycieli kształcenia zawodowego i pro-zawodowego, bezrobotnych, pracowników i innych osób zainteresowanych edukacją zawodową;
- f) prowadzenie działalności usługowej w zakresie kontroli pojazdów, napraw bieżących samochodów, konserwacji, spawalnictwa, obróbki skrawaniem, stolarstwa, budownictwa i montażu konstrukcji mechanicznych.

(akta kontroli str. 4-75)

Od roku szkolnego 2020/2021 Dyrektor Zespołu wprowadził *Regulamin Turnusów Dokształcania Teoretycznego Młodocianych Pracowników*. Wcześniej cele i zadania realizowane w ramach turnusów były wpisane w statucie Centrum.

(akta kontroli str. 18-51,168-184)

W okresie objętym kontrolą Kierownikiem kształcenia praktycznego w Centrum był Szymon Nowak, który zgodnie z *Przydziałami czynności* przygotowuje projekty dokumentów programowo-organizacyjnych Centrum i dba o prawidłową realizację zadań (m.in. dotyczy to arkusza organizacyjnego Centrum i turnusów).

(akta kontroli str. 76-81)

1.2. Na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021 w Centrum sporządzono arkusze organizacyjne, spełniające wymogi art. 110 Prawa oświatowego. Arkusze zostały pozytywnie zaopiniowane przez naczelnika Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Staszowie oraz zatwierdzone przez starostę staszowskiego.

W powyższych arkuszach uwzględniono wymagane § 26 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KU plany kształcenia dla praktycznej nauki zawodu oraz § 26 ust. 2 tego rozporządzenia – plany dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników. Plany te zawierały wymagane ww. rozporządzeniem elementy.

(akta kontroli str. 149, 331, 356-359, 622-623)

W zakresie turnusów dokształcania teoretycznego uczniów będących młodocianymi pracownikami na rok szkolny 2019/2020 zaplanowano przeprowadzenie 18 turnusów w sześciu terminach, a na rok szkolny 2020/2021 – 22 turnusów w sześciu terminach dla następujących zawodów (odpowiednio w poszczególnych latach szkolnych):

- a) sprzedawca – dwa turnusy; cukiernik – jeden (jeden)¹⁰; fryzjer – cztery; ślusarz – jeden (jeden); mechanik pojazdów samochodowych – cztery; monter zabudowy

¹⁰ W nawiasie każdorazowo podano liczbę turnusów przeprowadzoną w formie konsultacji, o których mowa w § 18 rozporządzenia w sprawie KU, realizowanych w wymiarze 55 godzin.

i robót wykończeniowych – dwa; monter sieci i instalacji sanitarnych – jeden (jeden); kucharz – dwa; operator urządzeń przemysłu szklarskiego – jeden (jeden);

b) sprzedawca – trzy turnusy (jeden); cukiernik – dwa (jeden); fryzjer – cztery; ślusarz – trzy (trzy); mechanik pojazdów samochodowych – cztery; monter zabudowy i robót wykończeniowych – trzy (dwa); monter sieci i instalacji sanitarnych – jeden (jeden); kucharz – dwa (jeden).

Ponadto w ofercie edukacyjnej Centrum były zajęcia PNZ dla zawodów: kierowca mechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, technik pojazdów samochodowych, technik budownictwa, a od roku szkolnego 2020/2021 również dla zawodu technik spawalnictwa.

(akta kontroli str. 331, 357-368)

Aktualna oferta edukacyjna (na rok szkolny 2021/2022) Zespołu Szkół (w tym Centrum) znajduje się również na stronach internetowych¹¹. Poza stroną internetową oferta, jak wyjaśnił Dyrektor Centrum, *prezentowana była w mediach społecznościowych np. Facebook, a ponadto podczas dni techniki, dni otwartych placówki, „Warsztatów małego zawodowca” dla przedszkolaków, czy warsztatów dla młodzieży szkół podstawowych pod hasłem Warsztaty branżowe – „Sprawdź się w zawodzie – popracuj z nami”. Informacje dotyczące możliwości kształcenia przekazywane były systematycznie na spotkaniach doradcy zawodowego pracującego w Centrum na spotkaniach z rodzicami i nauczycielami szkół terenu staszowskiego.*

(akta kontroli str. 626)

Zgodnie z § 7 rozporządzenia w sprawie KU, Centrum współpracuje z pracodawcami, urzędami pracy (w zakresie szkolenia osób zarejestrowanych w tych urzędach) oraz innymi podmiotami prowadzącymi kształcenie ustawiczne. W okresie objętym kontrolą Centrum nie współpracowało z pracodawcami oraz urzędami pracy (w ww. zakresie), gdyż jak wyjaśnił Wicedyrektor ds. Centrum, obecnie nie organizuje się kształcenia praktycznego u pracodawców, Centrum nie otrzymało zgłoszeń z Powiatowego Urzędu Pracy w Staszowie (PUP). Jerzy Jabczuga podkreślił, że pomimo tego są w stałym kontakcie z PUP w zakresie gotowości do realizacji pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (KKZ, KUZ¹²) dotyczących kwalifikacji możliwych do realizacji w Centrum.

(akta kontroli str. 239-240)

Centrum współpracowało z Państwowym Instytutem Badawczym z Radomia, Zakładem PROGRES ECO z Dobrowa, Zakładem Auto-Shop ze Staszowa, Auto-Serwisem ze Staszowa (kreowanie nowoczesnego wizerunku szkolnictwa zawodowego), BTBB z Grzybowa (szkolenia pracowników - operator urządzeń przemysłu szklarskiego), SYNTEA S.A. (szkolenie dla nauczycieli w zakresie narzędzi wspierających edukację zdalną), Politechniką Świętokrzyską (patronat naukowo-dydaktyczny), Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

Ponadto Wicedyrektor ds. Centrum zainicjował współpracę z Instytutem Badań Edukacyjnych w zakresie upowszechniania i promocji Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w środowisku doradców edukacyjno-zawodowych oraz współpracy w zakresie opracowania kwalifikacji rynkowych. Doprowadziło to do podpisania 12 października 2020 r. porozumienia o współpracy.

(akta kontroli str. 239-240, 369-388)

Zgodnie z § 3 pkt 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego¹³, w Centrum realizuje działania

¹¹ <http://zsstaszow.pl/wp-content/uploads/2021/03/Oferata-edulacyjna-2021.html>

¹² Kurs umiejętności zawodowych

¹³ Dz. U. poz. 325.

związane z doradztwem zawodowym. Zgodnie z zapisami w Statucie w latach szkolnych 2018/2019 i 2019/2020 w Centrum prowadzone było doradztwo edukacyjno-zawodowe. Do zadań doradcy zawodowego należało m.in. systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej; gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych; prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

(akta kontroli str. 13,28)

Od 11 września 2019 r. zatrudniono osobę na stanowisku nauczyciela-doradcy zawodowego w wymiarze 11/22 etatu.

Analiza dzienników zajęć doradcy zawodowego na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021 wykazała, że doradca udzielał porad indywidualnych i grupowych związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej, udostępniał uczniom (słuchaczom) potrzebne informacje zarówno edukacyjne i zawodowe jak i branżowe, wykonywał testy osobowości i predyspozycji zawodowych. Ponadto nawiązał współpracę z wieloma instytucjami, m.in. takimi jak Instytutem Badań Edukacyjnych, Politechniką Świętokrzyską, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Staszowie, urzędami pracy oraz z potencjalnymi pracodawcami, pedagogami szkolnymi, dyrektorami, nauczycielami innych szkół, doradcami metodycznymi, rodzicami.

Na rok szkolny 2019/2020 w Centrum został opracowany *Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego Centrum* pod nazwą *Razem do sukcesu*, zatwierdzony 26 września 2019 r. uchwałą Rady Pedagogicznej Centrum. Program zawierał wszystkie elementy przewidziane w § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego. Z realizacji powyższego programu zostało w dniu 16 czerwca 2020 r. sporządzone sprawozdanie, zatwierdzone przez Dyrektora Centrum.

Na rok szkolny 2020/2021 nie opracowano programu realizacji doradztwa zawodowego w Zespole Szkół.

(akta kontroli str. 331-355)

Wicedyrektor ds. Centrum odnosząc się do stworzenia w Centrum oferty stwarzającej możliwość uzyskania przez uczniów kompetencji i kwalifikacji zawodowych zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy wyjaśnił, że począwszy od 1 września 2020 r. oferta jest przygotowywana przez Dyrektora Zespołu. Turnusy są planowane na przełomie września i października na spotkaniu z pracownikami kuratorium, gdzie dokonuje się przydziału zawodów podyktowanych możliwościami placówki.

(akta kontroli str. 397-402, 487-493)

Oferta dotycząca większości zawodów kształconych w Centrum odpowiadała potrzebom rynku pracy. W ramach organizowanych turnusów szczególne zapotrzebowanie prognozuje się dla: monterów sieci i instalacji sanitarnych (na krajowym, wojewódzkim i powiatowym rynku pracy), ślusarzy (krajowy i wojewódzki), kucharzy (wojewódzki i powiatowy) cukierników i monterów zabudowy i robót wykończeniowych (na wojewódzkim rynku pracy), elektromechaników pojazdów samochodowych (na krajowym, wojewódzkim rynku pracy) i fryzjerów (powiatowy rynek pracy).

Ponadto operator urządzeń przemysłu szklarskiego, dla którego przeprowadzono turnus w roku szkolnym 2019/2020 znalazł się w wykazie zawodów szkolnictwa branżowego o szczególnym znaczeniu dla kultury i dziedzictwa narodowego. Zgodnie z wyjaśnieniami Wicedyrektora ds. Centrum nie kontynuowano turnusu, gdyż nie było chętnych do kształcenia się w ww. zawodzie.

W przypadku PNZ szczególne zapotrzebowanie prognozuje się dla technika budownictwa (krajowy i wojewódzki), kierowcy mechanika (wojewódzki) oraz technika spawalnictwa (powiatowy).

(akta kontroli str. 397-402, 487-493)

1.3. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 Centrum (a od 1 września 2020 r. Zespół Szkół) zatrudniało odpowiednio 17 i 18 nauczycieli prowadzących PNZ, których pensum, zgodnie z art. 42 ust. 7 pkt 3 lit. d ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁴, nie przekraczało 20 godzin tygodniowo. Dziesięciu z nich w obu latach szkolnych prowadziło także zajęcia teoretyczne na turnusach. Nauczycieli prowadzących zajęcia teoretyczne wyłącznie na turnusach zatrudnianych na czas trwania danego turnusu (z pensum 18 godzin) było odpowiednio 17 i 14.

Powyższe zasoby kadrowe Centrum (oraz Zespołu Szkół) zabezpieczały możliwość kształcenia w realizowanych kwalifikacjach. Spośród wszystkich 32 nauczycieli uczących w latach 2019/2020 i 2020/2021¹⁵, siedmiu (22%) miało uprawnienia do nauczania zawodu *Ślusarza*, będącego zawodem poszukiwanymi na krajowym rynku pracy. Kwalifikacje 16 nauczycieli (50%) były związane z zawodami deficytowymi na wojewódzkim rynku pracy, tj. ww. siedmiu oraz ponadto siedmiu mających kwalifikacje do nauki zawodu *Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* (w tym trzech z nich mających kwalifikacje również w poszukiwanym zawodzie *Betoniarza-zbrojarza*) i dwóch posiadających uprawnienia do nauki zawodu *Kucharz* (jeden z nich także *Cukiernika*). Kwalifikacje czterech (13%) uprawniały do nauczania zawodów deficytowych na powiatowym rynku pracy tj. ww. dwóch w zawodzie *Cukiernik* oraz dwóch w zawodzie *Fryzjer*. Wszyscy nauczyciele PNZ byli „praktykami”, a spośród pozostałych 18 nauczycieli uczących na turnusach¹⁶ było ośmiu „praktyków”. Żaden z 40 nauczycieli nie był doradcą metodycznym.

(akta kontroli, str. 397-409)

1.4. Dyrektor Centrum oraz Dyrektor Zespołu Szkół opracowali plany nadzoru pedagogicznego odpowiednio na lata 2019/2020 i 2020/2021. Uwzględniały one kierunki polityki oświatowej państwa, w tym m.in. na rok szkolny 2019/2020 – tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym oraz wdrażanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz na rok szkolny 2020/2021 – wdrażanie zmian w kształceniu zawodowym, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia osób dorosłych. Powyższe dokumenty zawierały wszystkie elementy określone w § 23 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego¹⁷.

Sporządzono sprawozdanie z realizacji planu nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2019/2020. Stwierdzono w nim, że wszystkie zadania określone w planie nadzoru zostały zrealizowane. Sprawozdanie z planu nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2020/2021 zostanie sporządzone po zakończeniu roku.

(akta kontroli, str. 241-299, 306-311, 539)

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

¹⁵ Wyłączono nauczycieli turnusów, uczących np. tylko języka obcego, BHP, kompetencji personalnych.

¹⁶ Z wyłączeniem trzech nauczycieli uczących tylko języka obcego.

¹⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1551.

Zarządzeniem Dyrektora Centrum z 2 września 2019 r. w sprawie realizacji planu nadzoru pedagogicznego oraz warunków i sposobu prowadzenia obserwacji na rok szkolny 2019/2020 ustalono plan kontroli w ramach nadzoru. Zgodnie z § 2 ust. 1 *Regulaminu kontroli sprawowanych w ramach nadzoru pedagogicznego* (stanowiącego załącznik do ww. zarządzenia), jako zakres kontroli wskazano: realizację podstaw programowych; frekwencję i dyscyplinę na zajęciach; przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów; przestrzeganie przez nauczycieli statutu Centrum oraz innych regulaminów; zapewnianie uczniom bezpiecznych warunków pracy, nauki, wychowania i opieki; prowadzenie obowiązkowej dokumentacji pedagogicznej.

W Koncepcji pracy Centrum na rok szkolny 2019/2020 w obszarze *Ewaluacji* jako cel wskazano *Diagnozowanie pracy Centrum służące poprawie jego dalszego funkcjonowania*, w ramach którego wyodrębniono cztery zadania do realizacji:

- gromadzenie danych i informacji z różnych źródeł służących ocenie aktualnego poziomu nauczania i wychowania;
- stałe monitorowanie pracy nauczycieli, uczniów i pracowników Centrum;
- ewaluacja wewnętrzna w Centrum – Ewaluacja szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego;
- opracowanie wyników ewaluacji w formie raportu przydatnego w dalszej działalności dydaktyczno-wychowawczej i pracy Centrum – dwa razy w roku.

(akta kontroli, str. 241-299)

W odniesieniu do roku 2020/2021, zakres kontroli dla Zespołu Szkół (w tym Centrum) dotyczył przestrzegania przepisów dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Jako przedmiot ewaluacji wskazano m.in. realizację podstawy programowej w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych. Monitorować zamierzano m.in. zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów oraz prowadzenie działalności innowacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju samodzielności i kreatywności uczniów.

(akta kontroli, str. 306-311)

Na rok szkolny 2019/2020 w Centrum oraz na rok szkolny 2020/2021 w Zespole Szkół został opracowany *Plan doskonalenia zawodowego nauczycieli*, który w roku szkolnym 2019/2020 został zrealizowany, a obecny jest jeszcze w trakcie realizacji.

(akta kontroli, str. 515-518, 627-628)

Zgodnie z art. 70c ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela, nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczyciele PNZ, zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe są obowiązani doskonalić umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania pracy poprzez uczestniczenie w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu. W Centrum ww. trzyletni cykl rozpoczął się w roku szkolnym 2019/2020 i zakończy się w roku 2021/2022.

Zgodnie z ustaleniami Rady Pedagogicznej nauczyciele sami zgłaszali Dyrektorowi Centrum propozycje odbycia szkoleń branżowych. Na ich podstawie Dyrektor Centrum opracował harmonogram szkoleń branżowych dla 18 nauczycieli, z których na dzień zakończenia kontroli szkolenia w pełnym wymiarze ukończyło 10 nauczycieli, a jeden ukończył je w wymiarze 33 godzin¹⁸.

W okresie wakacyjnym 2020 r. zaplanowano szkolenie branżowe w wymiarze co najmniej 40 godzin dla wszystkich nauczycieli w zakładach MAN Bus Sp. z o.o. w Starachowicach. Były już prowadzone rozmowy z firmą szkoleniową, jednak ze

¹⁸ Na maj – czerwiec 2020 r. ww. nauczyciel ma zaplanowane szkolenie w wymiarze 20 godzin.

względu na sytuację epidemiologiczną w kraju szkolenie nie zostało przeprowadzone.

(akta kontroli, str. 300-305)

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Dyrektora Zespołu Szkół, system wewnętrzny jakości kształcenia był oparty o analizę wyników egzaminów i programów nauczania. Kształcenie ustawiczne dorosłych byłoby realizowane, gdyby byli chętni.

(akta kontroli, str. 552-555)

W Centrum funkcjonował Powiatowy Punkt Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego, a zadania te realizowała jedna osoba, która posiadała wymagane kwalifikacje. Punkt prowadził działania adresowane do dzieci, młodzieży i rodziców.

(akta kontroli, str. 389-390)

W latach 2019 – 2021 wizytatorzy Kuratorium Oświaty w Kielcach nie przeprowadzili w Centrum żadnej ewaluacji.

(akta kontroli, str. 539)

1.5. W okresie objętym kontrolą Centrum stanowiło kompleks trzech budynków oraz spawalni, o łącznej powierzchni użytkowej 2833 m². Centrum zapewniało bezpieczne i higieniczne warunki pracy. We wszystkich pracowniach, w obu salach konferencyjnych, a także w ciągach komunikacyjnych znajdowały się apteczki pierwszej pomocy oraz gaśnice (mające aktualny przegląd). Ponadto na korytarzach umieszczono hydranty wraz z instrukcjami przeciwpożarową i postępowania na wypadek pożaru. Infrastruktura Centrum przystosowana była w pełni dla osób niepełnosprawnych: winda, podjazdy dla wózków inwalidzkich oraz odpowiednie toalety.

W skład bazy dydaktycznej, poza ww. spawalnią, wchodziło 16 pracowni: rysunku technicznego i technologii; obsługi maszyn i urządzeń; komputerowo-internetowa; wspomaganie diagnostyki; diagnostyki samochodowej (stacja kontroli pojazdów); elektroniki i elektrotechniki samochodowej; mechatroniki samochodowej; blacharstwa samochodowego; metrologii technicznej i OZE (odnawialnych źródeł energii); napraw samochodowych; mechanika montera, montażu oraz obróbki ręcznej; obróbki wiórowej maszynowej; stolarska; budownictwa; fryzjerstwa; gastronomiczna. Ponadto Centrum, poza pokojami dla kadry kierowniczej, doradcy zawodowego i nauczycieli, dysponowało dwoma pomieszczeniami magazynowymi oraz dwoma salami konferencyjnymi.

(akta kontroli, str. 320, 326-330, 482, 539, 556-579)

Szczegółowemu badaniu poddano wyposażenie pracowni elektroniki i elektrotechniki samochodowej¹⁹ oraz budowlanej²⁰. Pracownie te posiadały wyposażenie zgodne z wymogami określonymi w załączniku nr 17 (kwalifikacja MOT.05) i załączniku nr 2 (kwalifikacja BUD.01) do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego²¹.

(akta kontroli, str. 327-330, 556-579)

Jak poinformował Wicedyrektor ds. Centrum, w ciągu ostatnich dwóch lat nie dokonywano zakupu wyposażenia do pracowni, gdyż w latach 2016-2018

¹⁹ Kwalifikacja MOT.05. *Obsługa, diagnozowanie oraz naprawa pojazdów samochodowych.*

²⁰ Kwalifikacja BUD.01. *Wykonywanie robót zbrojarskich i betoniarskich.*

²¹ Dz. U. poz. 991, ze zm., dalej: podstawa programowa z 2019 r.

realizowano duży projekt unijny pn. *Wyższa jakość w europejskiej edukacji dzięki inwestycjom w infrastrukturę oraz wyposażenie CKP w Staszowie w ramach działania 7.4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.*

(akta kontroli, str. 539, 556-579)

Uczniowie oraz nauczyciele Centrum mieli dostęp do biblioteki multimedialnej Zespołu Szkół (do dnia 31 sierpnia 2020 r. na mocy zawartego porozumienia). Jak oświadczył Wicedyrektor ds. Centrum nie zgłaszali oni żadnych uwag oraz nie mieli problemów z dostępem do multimediiów.

(akta kontroli, str. 327-330, 519)

Wicedyrektor ds. Centrum przeprowadzał systematycznie kontrole w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków podczas PNZ oraz wyposażenia pracowni w odpowiednie narzędzia i przyrządy do realizacji zadań edukacyjnych. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Jerzy Jabczuga oświadczył ponadto, że *przeгляд wyposażenia dydaktycznego jest prowadzony na bieżąco. Ewentualne braki zgłaszane są natychmiast przez nauczycieli.*

(akta kontroli, str. 300-301, 329)

1.6. W Centrum sporządzono harmonogramy zajęć na lata 2019/2020 i 2020/2021 z podziałem na poszczególne semestry, które udostępniono na stronie internetowej Centrum oraz przekazano nauczycielom i uczniom.

Nauczyciele zostali przeszkoleni z zakresu zachowań w czasie pandemii oraz na wypadek zaistnienia przypadku zakażenia na terenie placówki oraz zapoznani z aktualnymi przepisami dotyczącymi koronawirusa (w tym z obowiązkami z tego wynikającymi).

Na potrzeby pracy zdalnej została opracowana i uruchomiona specjalna platforma internetowa dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Wszyscy nauczyciele zostali przeszkoleni w zakresie stosowania technik nauki na odległość z zastosowaniem różnych platform elektronicznych (*Teams, ZOOM, Classroom*).

Objęte kontrolą NIK trzy turnusy oraz PNZ przeprowadzana dla czterech klas nie uległy skróceniu w związku z pandemią. W okresie od marca 2020 r. do 31 marca 2021 r. w Centrum nie zawieszono żadnych zajęć.

Zgodnie z § 3 pkt 3 (przed jego zmianą z dnia 20 marca 2020 r.) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19²², nastąpiło zawieszenie, na okres od 16 do 25 marca 2020 r., turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników w ramach przygotowania zawodowego młodocianych, organizowanych w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe i centrach kształcenia zawodowego. W przypadku turnusu dla zawodu *Mechanik pojazdów samochodowych* zajęcia prowadzono od 16 do 20 marca 2020 r. metodą zdalną.

(akta kontroli str. 82-100, 149-151)

Jerzy Jabczuga i Szymon Nowak wyjaśnili, że *promocja uczestników turnusu została dokonana na bazie przeprowadzonych stacjonarnie zajęć do 12 marca 2020 r. jak i późniejszych kontaktów nauczycieli drogą elektroniczną ze słuchaczami turnusu. Z uwagi na brak dokładnych i precyzyjnych rozporządzeń dotyczących ograniczeń pandemicznych i sposobu dokończenia zajęć na turnusie, nauczyciele*

²² Dz. U. poz. 410, ze zm.

wypełnili dokumentację na bazie notatek ze zdalnych kontaktów z uczniami (...) w zaplanowanym wcześniej terminie.

(akta kontroli str. 550-551, 588-593)

Analiza dzienników lekcyjnych wykazała, że wszystkie zajęcia PNZ organizowano maksymalnie w grupach dziewięcioosobowych.

(akta kontroli, str. 580-587)

Dyrektor Centrum 25 marca 2020 r. stosownym zarządzeniem wprowadził *Regulamin pracy zdalnej*, w którym określono zasady wykonywania pracy zdalnej oraz prawa i obowiązki związane z przeciwdziałaniem i zapobieganiem rozprzestrzeniania się pandemii. Od 1 września 2020 r. w Centrum obowiązywało zarządzenie Dyrektora Zespołu z 24 marca 2020 r. w sprawie wprowadzenia *Procedury kształcenia na odległość z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu kształcenia w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w Zespole Szkół*.

(akta kontroli, str. 312-314, 520-538)

Każdy z nauczycieli w okresie od marca do końca roku szkolnego 2019/2020 sporządzał sprawozdanie z realizacji zajęć w trybie pracy zdalnej (w systemie tygodniowym lub dwutygodniowym) dla turnusów oraz dla PNZ. Wicedyrektor ds. Centrum w roku szkolnym 2020/2021 (do 31 marca) przeprowadził 27 kontroli wewnętrznych pracy zdalnej prowadzonej przez nauczycieli PNZ. Nie wykazały one nieprawidłowości.

(akta kontroli, str. 300-301, 305)

Od 1 czerwca 2020 r., uczniowie klas trzecich powrócili do zajęć stacjonarnych, tj. konsultacji i zajęć praktycznych, z zachowaniem reżimu sanitarnego, na co uczniowie lub rodzice niepełnoletnich uczniów wyrazili zgodę. W roku szkolnym 2020/2021 praca zdalna rozpoczęła się od 19 października i trwała do 29 listopada 2020 r. W okresie od 30 listopada do 22 grudnia, a po przerwie feryjnej – od 18 stycznia do 28 marca 2021 r. powrócono do stacjonarnych zajęć w grupach. Po kolejnej przerwie (świętecznej), tj. od 7 kwietnia 2021 r. zajęcia realizowano zdalnie. Od 19 kwietnia umożliwiono uczniom klas trzecich powrót do zajęć stacjonarnych. Od 26 kwietnia 2021 r. stacjonarna forma zajęć obowiązywała wszystkich uczniów.

(akta kontroli, str. 587)

Przy wejściu do budynku Centrum umiejscowiono dozownik automatyczny do dezynfekcji rąk wraz z pomiarem temperatury. Ponadto umieszczano informacje dotyczące koronawirusa (zapobieganie zakażeniu, stosowanie podstawowych zasad, zachowanie bezpiecznej odległości, *Rekomendacje Ministra Edukacji Narodowej dla dyrektorów przedszkoli, szkół i placówek oświatowych* dotyczących koronawirusa z informacjami dla nauczycieli i pracowników).

(akta kontroli, str. 327-330)

Wicedyrektor ds. Centrum w odniesieniu do pracy placówki w czasie pandemii (ograniczenia, bariery, dostęp do bieżących informacji) poinformował, że pandemia zaburzyła ustalony rytm pracy placówki. Nauczyciele musieli opanować nowe, dotychczas rzadko stosowane metody pracy na odległość. *Praca zdalna wbrew pozorom pochłaniała więcej czasu i zmuszała nauczycieli do pracy przy komputerze przez kilkanaście godzin dziennie. Poza tym kontrola pracy i zaangażowania uczniów jest w takiej sytuacji bardzo utrudniona. Uczniowie tracą naturalny kontakt z rówieśnikami, spędzając przy ekranie komputera zdecydowanie zbyt wiele czasu. Trudności pojawiają się na styku szkoła macierzysta – uczeń – nauczyciel – placówka kształcenia ustawicznego* (błędne numery telefonów, e-maili, brak

kontakty z uczniem). Ponadto wymiana uwag, spostrzeżeń, zaleceń itp. wymaga więcej czasu niż ma to miejsce w rzeczywistych warunkach pracy w placówce, gdzie kontakt z każdym nauczycielem jest bezpośredni. Wicedyrektor podkreślił, że nawet najdoskonalsza forma kształcenia na odległość nie zapewni fizycznego kontaktu z przedmiotem badanym i realizacją zadań praktycznych realnie wykonywanych samodzielnie.

Placówka miała dostęp do informacji na temat wprowadzanych zmian w funkcjonowaniu jednostki (głównie z Kuratorium Oświaty), jednak pojawiały się one czasami zbyt późno.

(akta kontroli, str. 588-593)

1.7. Centrum posiadało upoważnienia dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi do zorganizowania części praktycznej egzaminów potwierdzających następujące kwalifikacje: A.18 Prowadzenie sprzedaży; B.16. Wykonywanie robót zbrojarskich i betoniarskich; BD.29 Wykonywanie i kontrolowanie robót konstrukcyjno-budowlanych; M.12 i MG.12 Diagnozowanie oraz naprawa elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych; M.18 i MG.18 Diagnozowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych; M.24 Naprawa uszkodzonych nadwozi pojazdów samochodowych. W przypadku kwalifikacji AU.04. Eksploatacja środków transportu drogowego oraz MG.43. Organizacja i prowadzenie procesu obsługi pojazdów samochodowych, dla których Centrum prowadzi PNZ, egzaminy organizuje odpowiednio: Branżowa Szkoła I Stopnia oraz Technikum z Zespołu Szkół. Ponadto, jak poinformował Dyrektor Zespołu Szkół, o upoważnienia do zorganizowania egzaminów w kwalifikacjach BUD.01 (w zawodzie technik budownictwa), MEC.08 (w zawodzie ślusarz), MOT.02 (w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych), MOT.05 (w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych) oraz TDR.01 (w zawodzie kierowca mechanik), dla których Centrum prowadzi PNZ, Zespół Szkół wystąpi we wrześniu 2021 r., gdyż egzaminy te rozpoczną się w czerwcu 2022 r.

(akta kontroli, str. 397-402, 499-509)

Centrum i Zespół Szkół w okresie objętym kontrolą nie występowało do Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty z wnioskiem o akredytację ani o żadne inne certyfikaty potwierdzające wysoką jakość kształcenia bądź funkcjonowania placówki.

(akta kontroli, str. 624-625)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieopracowaniu programu realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2020/2021.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego na każdy rok szkolny opracowuje się program realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniający wewnętrzny system doradztwa zawodowego. Program ten opracowuje doradca zawodowy albo inny nauczyciel lub nauczyciele odpowiedzialni za realizację doradztwa zawodowego w szkole, wyznaczeni przez dyrektora szkoły (§ 4 ust. 3 rozporządzenia).

(akta kontroli, str. 483, 485)

Małgorzata Stachura, doradca zawodowy w Centrum (od roku szkolnego 2020/2021 w Zespole Szkół) wyjaśniła: *W związku z włączeniem Centrum w struktury Zespołu Szkół wraz z dyrektorem Jabczugą udaliśmy się na początku września 2020 r. do dyrektora Zespołu, z pytaniem czy, a jeśli tak to czy powinnam opracować program realizacji doradztwa zawodowego na potrzeby Centrum na rok szkolny 2020/2021, czy też będę działać na podstawie istniejącego już programu w Zespole Szkół w zakresie dotyczącym Centrum. Uzyskaliśmy odpowiedź, że od tego jest program*

profilaktyczno-wychowawczy i wszystkie działania z doradztwa zawodowego należy wpisywać do tego programu.

(akta kontroli, str. 484)

Dyrektor Zespołu oświadczył, że *Program profilaktyczno-wychowawczy* zawiera tematyczne polecenia dla nauczycieli związane z doradztwem zawodowym. Następnie wyjaśnił, że zamiast programu realizacji doradztwa zawodowego zastosował zalecenia dla kadry pedagogicznej.

Zgodnie z przedłożonymi ww. zaleceniami z 29 września 2020 r. w związku z realizacją nauki w sposób zdalny lub hybrydowy należy uwzględnić zadania w ramach „Programu doradztwa zawodowego” (którego nie opracowano).

(akta kontroli, str. 485-488, 547-549)

NIK zwraca uwagę, że przepis rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego zobowiązuje do sporządzania na każdy rok szkolny programu doradztwa zawodowego i nie różnicuje w żaden sposób formy w jakiej realizowana będzie forma zajęć w szkole (stacjonarna, zdalna, hybrydowa).

OCENA CZĄSTKOWA

W Centrum i Zespole Szkół przygotowano ofertę edukacyjną, w większości dostosowaną do lokalnego rynku pracy. Zorganizowano doradztwo zawodowe oraz współpracowano z innymi instytucjami. Nie opracowano programu realizacji doradztwa zawodowego na rok szkolny 2020/2021. Zapewniono nowoczesne i odpowiednie do rodzaju wykonywanej działalności pomieszczenia i wyposażenie dydaktyczne. Kadra posiadała wymagane kwalifikacje, umożliwiano też jej doskonalenie zawodowe oraz wdrożono szkolenia branżowe. Centrum było przygotowane do prowadzenia egzaminów zawodowych we wszystkich kształconych kwalifikacjach. W zasadzie przestrzegano przepisów dotyczących organizacji pracy placówki w czasie trwania pandemii.

OBSZAR

2. Finansowanie kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego

Opis stanu faktycznego

Plany finansowe na rok 2019 i 2020 w Centrum, a na 2021 r. w Zespole Szkół sporządzano na podstawie otrzymywanych z Wydziału Finansowego Starostwa Powiatowego w Staszowie informacji o wielkości planu dochodów i wydatków wynikających ze stosownych uchwał Rady Powiatu w Staszowie²³. Plany te przedłożono do zatwierdzenia 11 stycznia 2019 r., 16 stycznia 2020 r. i 14 stycznia 2021 r., tj. w terminie wyznaczanym przez starostę. W planie finansowym budżetu na 2019 r. zaplanowano dochody w wysokości 1,1 tys. zł oraz wydatki w kwocie 1595,7 tys. zł, na 2020 r. odpowiednio – 74,7 tys. zł i 1950,3 tys. zł, a na 2021 r. odpowiednio – 150 tys. zł i 2186,2 tys. zł. W rozdziale klasyfikacji budżetowej 80140 *Placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego* ujęto corocznie całość dochodów, a w odniesieniu do wydatków w rozdziale tym zaplanowano odpowiednio na lata 2019-2021: 1574,8 tys. zł, 1929,2 tys. zł oraz 2186,2 tys. zł.

(akta kontroli, str. 416-443)

W przypadku planów dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku i wydatków nimi finansowanych zaplanowano na lata 2019-2021 dochody w wysokości odpowiednio: 85 tys. zł, 83 tys. zł i 73 tys. Wykonane dochody (oraz wydatki finansowe nimi) wyniosły odpowiednio: 40,8 tys. zł, 54,4 tys. zł i 22,2 tys. zł (do 31 marca).

²³ Uchwały nr V/39/18 z dnia 28 grudnia 2018 r., XVII/99/19 z dnia 30 grudnia 2019 r. i XXVIII/68/20 z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Staszowskiego odpowiednio na rok 2019, 2020 i 2021.

Źródła dochodów gromadzonych na rachunku wydzielonym, z wyłączeniem środków z tytułu kształcenia teoretycznego młodocianych pracowników w formie turnusów dokształcania teoretycznego gromadzonych w 2020 r. na tym rachunku oraz ich przeznaczenie były zgodne z art. 223 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁴ (dalej: uofp) oraz uchwałą Rady Powiatu w Staszowie²⁵. Dochody te pochodziły przede wszystkim ze świadczonych usług (w większości dochody uzyskiwane były z przeglądów technicznych oraz drobnych napraw samochodów i pojazdów w stacji kontroli pojazdów należącej do Centrum) i najmu pomieszczeń (sala dydaktyczne i sala konferencyjna) i przeznaczone zostały przede wszystkim na zakup materiałów i wyposażenia, zakup usług remontowych i pozostałych (np. usługi kurierskie, przeglądy techniczne urządzeń będących na wyposażeniu Centrum). Od dnia 1 września 2020 r. główną część dochodów gromadzonych na ww. rachunku stanowiły odpłatne formy kształcenia ustawicznego (turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników), na co organ prowadzący nie wyraził zgody i co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzona nieprawidłowość*.

(akta kontroli, str. 416-417, 423-428, 434-435, 440-451, 469-481)

Wykonane dochody Centrum (z wyłączeniem gromadzonych na wydzielonym rachunku) w objętym kontrolą okresie wyniosły 26,2 tys. zł (477% planu po zmianach) w 2019 r. oraz 127,1 tys. zł (170% planu po zmianach) w 2020 r. W 2021 r. (do 31 marca) nie uzyskano żadnych dochodów. Uzyskiwane dochody budżetowe pochodziły głównie z odpłatności za turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników.

(akta kontroli, str. 444-455, 469-481)

Wykonane wydatki (z wyłączeniem sfinansowanych dochodami gromadzonymi na wydzielonym rachunku) wyniosły odpowiednio: 1762,1 tys. zł w 2019 r. (100% planu po zmianach), 2185,9 tys. zł w 2020 r.²⁶ oraz 666,5 tys. zł w 2021 r. (do 31 marca). W kontrolowanym okresie Centrum nie ponosiło wydatków inwestycyjnych.

(akta kontroli, str. 456-467, 469-481)

Dochody uzyskane z tytułu odpłatności uczestników za turnusy dokształcania teoretycznego wyniosły 21,2 tys. zł w 2019 r., 165,2 tys. zł w 2020 r. oraz 18 tys. zł w 2021 r. (do 31 marca), przy czym od 1 września 2020 r. księgowano je na rachunku dochodów wydzielonych. Powyższa odpłatność w roku szkolnym 2019/2020 wynosiła 450 zł, a od 1 września 2020 r. – 500 zł.

(akta kontroli, str. 481, 510, 514)

Jak wyjaśnił Wicedyrektor ds. Centrum *wysokość kosztów jakie ponosi każdy z uczestników turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników ustalane są każdorazowo na corocznym spotkaniu organizacyjnym w okresie wrzesień/październik. Całe gremium wraz z pracownikami Kuratorium Oświaty uzgadnia daną kwotę, która musi zapewnić koszty związane z wynagrodzeniami*

²⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

²⁵ Uchwała nr LXI/72/10 z dnia 13 października 2010 r. w sprawie określenia powiatowych jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1997 roku o systemie oświaty, które gromadzą dochody określone w uchwale na wydzielonym rachunku, źródeł tych dochodów i ich przeznaczenia oraz sposobu i trybu sporządzania planu finansowego dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania.

²⁶ W związku z włączeniem Centrum do Zespołu Szkół trudno określić procent wykonania wydatków odniesieniu do planu po zmianach. Do 31 sierpnia 2020 r. wydatkowano 1478,5 tys. zł (84% planu po zmianach). W okresie 1 września – 31 grudnia 2021 r. wydatkowano 696,6 tys. zł (100% planu po zmianach).

nauczycieli oraz koszty materiałowe i koszty eksploatacyjne związane z realizacją turnusu.

(akta kontroli, str. 624-625)

Ponadto uzyskano dochody z tytułu przeprowadzania egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie w wysokości 4,4 tys. zł w 2019 r. i 2,2 tys. zł w 2020 r.

(akta kontroli, str. 481,511-513)

Jak oświadczył Dyrektor Zespołu Szkół, nie ma możliwości wyodrębnienia ponoszonych wydatków oraz kosztów dotyczących odbywających się w Centrum zarówno praktycznej nauki zawodu jak i turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników. Związane jest to m.in. z tym, że nie prowadzono i nie prowadzi się analityki na poszczególne rodzaje kształcenia. Np. zakupów dokonywano ogółem na całą działalność jednostki. Ponadto nauczyciele zatrudnieni w Zespole Szkół prowadzą zarówno zajęcia we wszystkich typach szkół (tj. technikum, liceum, szkoła branżowa I i II stopnia, turnusy oraz inne formy dokształcania) i bardzo trudno wyodrębnić z ich miesięcznego wynagrodzenia procent dotyczący praktycznej nauki zawodu i turnusów. Nawet wyliczenie wartości szacunkowej takich wydatków oraz kosztów byłoby niezmiernie trudne i bardzo czasochłonne.

(akta kontroli, str. 468)

Wicedyrektor ds. Centrum wyjaśnił, że nie jest w stanie dokładnie wyliczyć kosztów realizacji PNZ oraz turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników w 2019, 2020 i 2021 roku. Koszty zakwaterowania i wyżywienia uczestników turnusów pozostają w gestii samych zainteresowanych. Centrum nie ingeruje i nie zajmuje się tymi kosztami. Rozliczenia zakwaterowania i wyżywienia są rozliczeniami między Zespołem Szkół, a uczestnikami turnusu.

(akta kontroli, str. 588-593)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na gromadzeniu od 1 września 2020 r. na wydzielonym rachunku dochodów środków z tytułu kształcenia uczestników na turnusach dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników. W konsekwencji, środki te zostały wydatkowane przez Zespół Szkół, a powinny być odprowadzone na rachunek budżetu powiatu. Powyższe stanowiło naruszenie art. 233 ust. 1 uofp, z którego wynika, że samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie Prawo oświatowe mogą gromadzić na wydzielonym rachunku dochody, ale tylko takie, które zostały określone w uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące ze źródeł wskazanych w tym przepisie. Było niezgodne również z wyżej wskazaną uchwałą nr LXI/72/10 Rady Powiatu w Staszowie z dnia 13 października 2010 r., wydaną na podstawie art. 233 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 uofp.

W § 2 powyższej uchwały wymieniono źródła dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku i nie obejmowały one dochodów pochodzących z prowadzenia turnusów dokształcania teoretycznego, stanowiącego działalność statutową.

W okresie od 1 września 2020 r. do 31 marca 2021 r. na wydzielonym rachunku dochodów zaksięgowano środki z tytułu odpłatności uczestników za turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników w łącznej wysokości 58 500 zł (40 500 zł w 2020 r. oraz 18 000 zł do 31 marca 2021 r.). W konsekwencji, kwota 40 500 zł w okresie od września do grudnia 2020 r. została wydatkowana bez

upoważnienia – prawidłowo powinna ona zostać odprowadzona na rachunek budżetu powiatu staszowskiego.

(akta kontroli str. 416-455, 469-481, 510, 514, 629-630)

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, że organ prowadzący, poprzez podjęcie ww. uchwały, umożliwił samorządowym jednostkom oświatowym powiatu staszowskiego (w tym Zespołowi Szkół) gromadzenie dochodów na wydzielonym rachunku. Podał, że na tym rachunku gromadzone są środki m.in. z tytułu opłat za przeprowadzanie kursów i szkoleń oraz wpływy z innych usług, co jest zgodne z ustawą o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 595-596)

Powyższe stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 233 ust. 2 pkt 2 uofp, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w uchwale określa w szczególności źródła, z których dochody są gromadzone na wydzielonym rachunku. Środki z tytułu organizacji turnusów dokształcania teoretycznego nie zostały w niej wskazane. Od 1 września 2019 r. uofp, w art. 223 ust. 1 pkt 3²⁷, zezwoliła jednostkom budżetowym prowadzącym kształcenie zawodowe na gromadzenie na wydzielonym rachunku dochodów pochodzących z działalności polegającej na świadczeniu usług w ramach kształcenia zawodowego. Katalog tych usług wymieniony został w § 3 ust. 16 pkt 4 Statutu Zespołu Szkół²⁸. Prowadzenie turnusów dokształcania teoretycznego stanowi natomiast działalność statutową szkoły.

(akta kontroli str. 53)

Józef Żółciak, Starosta Staszowski wyjaśnił, m.in., że od momentu wejścia w życie uchwały w 2010 r. kierownicy jednostek organizacyjnych nie wnosili o możliwość zmiany źródeł dochodów określonych w § 2 uchwały. *Wobec powyższego organ prowadzący nie miał podstaw do przygotowania i procedowania zmian treści przedmiotowej uchwały, a w szczególności źródeł dochodów gromadzonych na wydzielonych rachunkach.* Dyrektor Zespołu Szkół pismami z 14 września i 22 grudnia 2020 r. zwrócił się o zwiększenie planu dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku o 30 tys. zł i 20 tys. zł, uzasadniając to, odpowiednio, włączeniem Centrum do Zespołu Szkół oraz działalnością wykraczającą poza zakres działalności podstawowej, polegającej na organizowaniu kursowych form kształcenia, dokształcania i doskonalenia uczniów klas wielozawodowych.

(akta kontroli str. 599-602)

Z powyższego wynika, że Dyrektor Zespołu Szkół nie zwrócił się do organu prowadzącego o zmianę źródeł dochodów określonych w uchwale Rady Powiatu w Staszowie. NIK zwraca także uwagę, że w roku szkolnym 2019/2020 dochody z ww. tytułu księgowane były na rachunku budżetowym. Wicedyrektor ds. Centrum, wyjaśnił, że było to uzgodnione ze skarbnikiem powiatu oraz naczelnikiem wydziału oświaty, a prowadzenie tego typu działalności było zadaniem statutowym Centrum.

(akta kontroli str. 627-628)

OCENA CZĄSTKOWA

Centrum sporządzało rzetelnie plany finansowe i przedkładało je do zatwierdzenia organowi prowadzącemu. Dochody z tytułu prowadzonej działalności gromadzono na wyodrębnionym rachunku i przeznaczano je wyłącznie na cele określone w uchwale Rady Powiatu w Staszowie, z zastrzeżeniem, że od 1 września 2020 r. dochody z tytułu odpłatności uczestników za turnusy dokształcania teoretycznego

²⁷ Pkt 3 został dodany do art. 223 ust. 1 ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2245, ze zm.).

²⁸ Działalność w zakresie kontroli pojazdów, napraw bieżących samochodów, konserwacji, spawalnictwa, obróbki skrawaniem, stolarstwa, budownictwa i montażu konstrukcji mechanicznych w zakresie możliwym do wykonania.

młodocianych pracowników gromadzono nieprawidłowo na wydzielonym rachunku dochodów.

OBSZAR

3. Realizacja i efektywność kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego w Centrum

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 zaplanowano zajęcia praktyczne (wszystkie w formie dziennej) dla następujących zawodów i kwalifikacji: MOT.02, TDR.01, MOT.05, MEC.08, DRM.04 (w zawodzie *stolarz*), BUD.01, MG.12 (w zawodzie *elektromechanik pojazdów samochodowych*), MG.18 (w zawodzie *mechanik pojazdów samochodowych*), MG.43 (w zawodzie *technik pojazdów samochodowych*), BD.29 (w zawodzie *technik budownictwa*) i AU.04 (w zawodzie *kierowca mechanik*) dla odpowiednio 485 oraz 435 uczniów. Za wyjątkiem DRM.04 w obu latach szkolnych, MEC.08 w roku szkolnym 2019/2020 i MG.43 w roku szkolnym 2020/2021 zrealizowano powyższe zajęcia praktyczne dla odpowiednio 380 i 363 uczniów.

(akta kontroli str. 392-401)

Kontrolą objęto cztery grupy realizujące PNZ dla zawodów: technik budownictwa (siedmiu uczniów), technik pojazdów samochodowych (ośmiu uczniów), mechanik pojazdów samochodowych (sześciu uczniów) i kierowca mechanik (siedmiu uczniów). Realizacja PNZ w roku szkolnym 2019/2020 odbywała się na podstawie *Umowy o praktyczną naukę zawodu* zawartej pomiędzy Dyrektorem Centrum, a Dyrektorem Zespołu Szkół, spełniającej wymagania § 7 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu²⁹. W związku z włączeniem Centrum do Zespołu Szkół w roku szkolnym 2020/2021, zawarcie umowy nie było konieczne.

Realizacja zajęć praktycznych (z wyłączeniem okresów, w których wprowadzono naukę zdalną) odbywała się w pracowniach Centrum, wyposażonych zgodnie z podstawą programową, a zajęcia praktyczne prowadziły osoby o odpowiednich kwalifikacjach.

(akta kontroli str.187-228, 327-330, 391-411, 482, 556-579)

Wszyscy uczniowie posiadali ważne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania i pobierania praktycznej nauki zawodu. Ponadto w dokumentacji jednego z uczniów (mechanik pojazdów samochodowych) znajdowała się także opinia poradni pedagogiczno-psychologicznej wystawiona 12 maja 2019 r. w sprawie *diagnozy trudności w uczeniu się, dostosowania warunków prowadzenia egzaminu do potrzeb ucznia o specyficznych potrzebach edukacyjnych*. Żaden z poddanych kontroli uczniów nie legitymował się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności.

(akta kontroli str.229-235)

Wszyscy uczniowie z czterech grup objętych badaniem szczegółowym z wynikiem pozytywnym ukończyli PNZ. Efektywność ogólna PNZ mierzona wskaźnikiem ocen dobrych, bardzo dobrych i celujących była bardzo wysoka i wyniosła 93% Frekwencja w badanej próbie w roku szkolnym 2019/2020 oraz w I semestrze roku szkolnego 2020/2021 była wysoka i zawierała się pomiędzy 63 a 94%.

(akta kontroli str. 412)

Wicedyrektor ds. Centrum wyjaśnił, że nie realizowano PNZ u pracodawców, stąd brak jest wiedzy dotyczącej możliwości zatrudnienia uczniów/słuchaczy w tych przedsiębiorstwach.

(akta kontroli str. 239-240)

²⁹ Dz. U. poz. 391.

Trzej nauczyciele zapytani o bariery i trudności w efektywnej realizacji PNZ wyjaśnili:

1. *Nie napotkałem na żadne trudności. Wyposażenie Centrum zapewnia pełną realizację tematyki zajęć praktycznych. Ewentualne braki w materiałach eksploatacyjnych i narzędziach są uzupełniane na bieżąco;*
2. *Zajęcia praktycznej nauki zawodu realizowane w Centrum prowadzone są zgodnie z podstawą programową w danym zawodzie oraz przepisami BHP. Uczniowie pomimo małej liczby godzin PNZ osiągają dobre wyniki. Trudności to przede wszystkim zbyt dużo uczniów w danych grupach oraz zbyt małe pracownie. Pomimo trudności uczniowie chętnie uczestniczą w zajęciach, oraz osiągają dobre wyniki na egzaminach zawodowych. Chętnie uczestniczą także w olimpiadach budowlanych i konkursach organizowanych przez Centrum;*
3. *Braki i trudności mające wpływ na efektywną realizację praktycznej nauki zawodu, nie są związane z wyposażeniem placówki czy brakami kadrowymi, a z uczniem. Uczniowie mają duże braki z poprzednich etapów edukacji zwłaszcza z przedmiotów ścisłych i technicznych – technika, matematyka (80% uczniów nie potrafi dzielić pisemnie), fizyka. Kolejną ważną sprawą są nieobecności, spóźnienia i ucieczki z lekcji, na które nauczyciel ma niewielki wpływ. Ponadto uczniowie są uzależnieni od telefonów komórkowych - brak tutaj wsparcia, czy narzędzi zaradczych. Uczeń nie jest zainteresowany zawodem, ponieważ natrafiając na najmniejszy problem zawodowy poddaje się i zniechęca. Nie potrafi dłużej skupić się na wykonaniu zadania (brak wytrwałości i dociekliwości).*

(akta kontroli str. 236-238)

3.2. W przypadku turnusów dokształcania teoretycznego uczniów będących młodocianymi pracownikami, w Centrum w roku szkolnym 2019/2020 nie opracowano żadnych wewnętrznych procedur lub regulaminów. Organizując je opierano się na obowiązujących przepisach prawa oraz zapisach w statucie³⁰.

Szczegółowym badaniem objęto trzy nw. turnusy (przeprowadzono je w formie dziennej zgodnie z zapisami w statucie):

- MG.18 mechanik pojazdów samochodowych [723103] *Diagnostowanie i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów samochodowych* – forma stacjonarna;
- BD.04 monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie [712905] *Wykonywanie robót montażowych, okładzinowych i wykończeniowych* – forma zdalna w związku z COVID19;
- FRK.01 fryzjer [514101] *Wykonywanie usług fryzjerskich* – forma zdalna w związku z COVID19³¹.

Liczba godzin kształcenia teoretycznego (136 dla każdego z ww. trzech turnusów) była zgodna z wymogami programów nauczania. Liczba uczestników wynosiła odpowiednio: 23, 25 i 27. Nie korzystano z innych dostępnych programów nauczania oraz z rozwiązań w zakresie nowoczesnych technik i technologii (opierano się na własnych programach kształcenia). Sposób organizacji zajęć oraz wykształcenie kadry sprzyjały opanowaniu przez młodocianych wymaganej wiedzy.

(akta kontroli str. 149-186, 413-414)

³⁰ Od roku szkolnego 2020/2021 dyrektor Zespołu wprowadził Regulamin Turnusów Dokształcania Teoretycznego Młodocianych Pracowników.

³¹ Dwa pierwsze turnusy przeprowadzono w roku szkolnym 2019/2020, a trzeci w roku szkolnym 2020/2021.

Nie zorganizowano, w ramach tych turnusów, konsultacji indywidualnych, gdyż jak wyjaśnił Wicedyrektor ds. Centrum, realizowano pełną formę dokształcania teoretycznego.

(akta kontroli str. 588-593)

O zorganizowaniu turnusów nie powiadamiano OKE w Łodzi, w celu zaplanowania terminu eksternistycznego egzaminu zawodowego, gdyż jak oświadczył Jerzy Jabczuga, *Centrum realizuje jedynie dokształcanie teoretyczne, natomiast OKE powiadamia szkoła macierzysta uczestników turnusu.*

(akta kontroli str. 624-625)

Odnosząc się do roli Centrum w organizacji turnusów w województwie świętokrzyskim, Wicedyrektor ds. Centrum wyjaśnił: *nie było potrzeby prowadzenia korespondencji z Kuratorem Oświaty w kwestii realizacji turnusów (...) na początku roku szkolnego odbywają się spotkania z pracownikami Kuratorium, na których zostają podjęte ustalenia odnośnie realizacji turnusów. Centrum odgrywało i odgrywa znaczącą rolę w realizacji kształcenia ustawicznego. O tym fakcie świadczą ilości osób uczestniczących w kursach i różnorodność branż w których są one prowadzone. Zwykle to rząd 370 uczestników w 10 zawodach. Dodatkowo należy podkreślić niebagatelną rolę doradcy edukacyjno-zawodowego (...), którego działanie znacząco wpływało na świadomość drogi zawodowej uczniów i dalszego kierowania własnym losem. Jakość kształcenia w Centrum była i jest podnoszona poprzez systematyczne i ciągłe doposażanie pracowni w nowoczesny sprzęt dydaktyczny w każdym realizowanym obszarze kształcenia, na systematycznych szkoleniach kadry nauczycielskiej, uczestnictwie w olimpiadach tematycznych, organizowaniu tzw. „Warsztatów małego zawodowca” dla przedszkolaków, warsztatów dla uczniów szkół podstawowych i spotkań z najlepszymi doradcami zawodowymi dla młodzieży szkół średnich. Dokonywano również systematycznie remontów pomieszczeń dydaktycznych. Centrum organizowało ponadto corocznie dni otwarte dla szkół z terenu staszowskiego prezentując swój dorobek, a ponadto było organizatorem Ogólnopolskiej Olimpiady Budowlanej dla szkół z całego kraju. Powyższe rozwiązania bez wątpienia służą podnoszeniu jakości kształcenia ustawicznego. Przy dobrej woli i chęci zauważenia potrzeb jakie stoją przed Centrum nasza placówka mogła być motorem napędowym szkolnictwa zawodowego/ustawicznego na tym terenie. Główny problem to braki kadrowe, na które wielokrotnie zwracałem uwagę.*

(akta kontroli str. 588-593)

Dokumentacja turnusów obejmowała wszystkie elementy wymagane § 24 ust. 2 rozporządzenia w sprawie KU (program nauczania, dziennik zajęć, ewidencja wydanych zaświadczeń i protokół z przeprowadzonego zaliczenia). Ewidencja zaświadczeń spełniała wymogi § 24 ust. 10 ww. rozporządzenia, a wydane zaświadczenia o ukończeniu dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników były sporządzone zgodnie ze wzorem zaświadczenia stanowiącym załącznik nr 4 do rozporządzenia. Pomimo tego stwierdzono przypadki błędnie wypełnionych zaświadczeń, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 82-167)

W ramach turnusów prawidłowo określono czas trwania kształcenia, liczbę godzin kształcenia i sposób organizacji turnusu. Nie korzystano z innych dostępnych programów nauczania oraz z rozwiązań w zakresie nowoczesnych technik i technologii – w każdym z turnusów opierano się na własnych programach kształcenia. Wicedyrektor ds. Centrum wyjaśnił, że *uczestnicy otrzymują materiały przygotowane przez nauczycieli. Ponadto dostają dokładne informacje odnośnie dostępu do potrzebnych materiałów.*

(akta kontroli str. 149-151, 588-593)

Prowadzone dzienniki zajęć spełniały wymogi § 24 ust. 3 i 5 rozporządzenia w sprawie KU. Nie zawsze w dzienniku zajęć odnotowywano obecność uczniów (§ 24 ust. 4 ww. rozporządzenia). Ponadto wpisy w *Dziennikach zajęć* były niespójne. Zdarzały się też przypadki zamieszczania w *Zestawieniach wyników klasyfikacji* ocen innych od faktycznie uzyskanych przez uczniów. Szerzej zostało to opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 82-133,494-498)

Wszyscy objęci kontrolą młodociani pracownicy ukończyli turnusy, jednak wskaźnik liczby uczestników, którzy ukończyli turnusy z wynikiem co najmniej dobrym był bardzo niski dla mechanika pojazdów samochodowych (17%), niski dla monterów zabudowy i robót wykończeniowych (52%) oraz zadawałający w przypadku fryzjera (67%).

(akta kontroli str. 415)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zaświadczenia o ukończeniu trzech objętych badaniem szczegółowym turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników sporządzane były nierzetelnie.

Błędnie wypisano i wydano uczniom 22 z 27 zaświadczeń o ukończeniu dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników dla zawodu *Fryzjer*³² (wpisano w wymiarze godzin zajęć *Podstawy fryzjerstwa* - 88 godzin i *Techniki fryzjerskie* 48 godzin, podczas gdy zajęć z *Podstaw fryzjerstwa* było 48 godzin, a *Technik fryzjerskich* – 88 godzin). Ponadto wystąpiły trzy przypadki wpisania na zaświadczeniach błędnych ocen, tj.

- w zaświadczeniu nr 101/6/2020 wpisano ocenę dobrą z *Podstaw fryzjerstwa* oraz bardzo dobrą z *Technik fryzjerstwa*, podczas gdy z *Dziennika Zajęć* oraz z *Zestawienia wyników klasyfikacji* wynika, że z *Podstaw fryzjerstwa* uczeń ten uzyskał ocenę bardzo dobrą, a z *Technik fryzjerstwa* dobrą;
- w zaświadczeniu nr 111/6/2020 z przedmiotów *Podstawy fryzjerstwa* i *Techniki fryzjerskie* wpisano dwie oceny dobre podczas gdy z *Dziennika Zajęć* oraz z *Zestawienia wyników klasyfikacji* wynika, że uczeń ten uzyskał dwie oceny bardzo dobre;
- w zaświadczeniu nr 142/8/2020 uczniowi wpisano ocenę dostateczną z *Przepisów ruchu drogowego*, podczas gdy z *Dziennika Zajęć* oraz z *Zestawienia wyników klasyfikacji* wynika, że z tego przedmiotu uczeń ten uzyskał ocenę dobrą.

Szymon Nowak, Kierownik kształcenia praktycznego Centrum wyjaśnił, że były to oczywiste pomyłki, na które nie zwrócił uwagi. Pomyłki powstały z powodu błędu ludzkiego i konieczności przepisywania dokumentacji papierowej do elektronicznej i odwrotnie.

(akta kontroli str. 82-133, 141-148, 185-186,494-498)

W trakcie niniejszej kontroli NIK błędnie wystawione zaświadczenia wypisano poprawnie i doręczono uczestnikom.

(akta kontroli str. 613-621)

2. *Dzienniki zajęć* dla trzech objętych badaniem turnusów wypełniane były nierzetelnie, gdyż:

³² Prawidłowo wypisano pięć zaświadczeń dla pięciu uczniów, których nazwiska zaczynają się na literę „B”.

- a) w przypadku turnusu dotyczącego zawodu *Fryzjer* zgodnie z programem zajęć oraz z przydziałem przedmiotów, liczbę godzin przeznaczoną na *Techniki fryzjerskie* określono na 88, a na *Podstawy fryzjerstwa* na 48 (łącznie: 136 godzin). Z tygodniowego rozkładu zajęć z *Dziennika zajęć* wynika, że *Podstaw fryzjerstwa* było 81, a *Technik fryzjerstwa* 48 (łącznie: 129 godzin). Z realizacji programu zajęć z *Dziennika zajęć* wynika, że *Podstaw fryzjerstwa* było 30 godzin, a *technik* 76 (łącznie 106);
- b) w tygodniowym rozkładzie zajęć w dniach 3, 4, 7, 9, 10 i 11 grudnia 2020 r. liczba wpisanych zajęć z podstaw i/lub technik fryzjerstwa nie zgadzała się z liczbą wynikającą z wpisów w *Realizacji programu zajęć*;
- c) dla zawodów *Fryzjer* i *Monter*³³ nie wpisywano liczby obecnych i nieobecnych uczniów;
- d) we wszystkich trzech *Dziennikach zajęć* w kolumnie *liczba godzin zajęć* zamiast ich liczby wpisywano kolejny numer porządkowy³⁴;
- e) dla zawodów: *Mechanik* i *Monter* nie wypełniono *Tygodniowego planu zajęć*;
- f) dla zawodu *Monter* obecność na zajęciach (str. 10) wpisano jedynie w układzie dziennym, tj. bez uwzględnienia poszczególnych godzin zajęć w danym dniu;
- g) dla zawodu *Monter* w przypadku przedmiotów *Technologia robót wykończeniowych* (str. 22) oraz *Działalność gospodarcza* (str. 24) nie wpisano dat przeprowadzonych zajęć;
- h) dla zawodu *Monter* w przypadku przedmiotów *Język obcy zawodowy* (str. 25) oraz *Rysunek budowlany* (str. 26) wpisano daty przeprowadzenia zajęć odpowiednio w dniach 23, 25 i 26 marca oraz 24 i 26 marca 2020 r. podczas kiedy turnus rozpoczęło 30 marca 2020 r.

Ponadto zdarzyły się trzy przypadki (w trakcie niniejszej kontroli NIK błędy wyeliminowano) nieprawidłowego przeniesienia ocen końcowych z *Dzienników zajęć* do *Zestawienia wyników klasyfikacji*, tj.:

- w zawodzie *Monter zabudowy* z przedmiotu *Rysunek budowlany* dwóm uczniom wpisano w *Zestawieniu* oceny dopuszczającą i bardzo dobrą, podczas gdy z tego przedmiotu uzyskali oni odpowiednio oceny dostateczną i dobrą;
- w zawodzie *Mechanik* wpisano uczniowi ocenę dobrą z przedmiotu *Przepisy ruchu drogowego*, podczas gdy z tego przedmiotu uzyskał on ocenę dostateczną.

(akta kontroli str. 82-133, 609-612)

Szymon Nowak, kierownik kształcenia praktycznego Centrum, odnośnie powyższych nieprawidłowości, wyjaśnił:

- a) liczba godzin przedmiotów w zawodzie *Fryzjer* kl. II zgodnie z przydziałem: *Podstawy fryzjerstwa* – 48 godz., *Techniki fryzjerskie* – 88 godz. W turnusie tym na pisemną prośbę nauczycieli prowadzących została zmieniona liczba godzin. Zwiększono liczbę godzin z przedmiotu *podstawy fryzjerstwa* (60 godz.), a zmniejszono o 12 liczbę godzin z przedmiotu *techniki fryzjerskie* (76 godz.), co daje wymaganą liczbę godzin (136 godz.). Liczba godzin potwierdzona jest liczbą tematów wpisanych do dziennika z poszczególnych przedmiotów;
- b) po konsultacji z nauczycielami prowadzącymi zajęcia, otrzymałem pisemne wyjaśnienia dotyczące błędnie wpisanego planu do dziennika zajęć. Zajęcia były realizowane zgodnie z wpisanymi tematami i planem opracowanym i udostępnionym w okresie trwania zajęć;

³³ Strony od 22 do 26 w przypadku *Montera*.

³⁴ Poprawnie wypełniono jedynie tę liczbę w przypadku trzech przedmiotów w *Dzienniku zajęć* dot. mechanika – str. 15, 16, 20, 21 i 22.

- c) zajęcia na turnusach objętych kontrolą w dwóch przypadkach, tj. *Fryzjer i Monter zabudowy i robót wykończeniowych*, prowadzone były w okresie pandemii i czasowych ograniczeń wprowadzanych przez Ministerstwo. Zajęcia odbywały się metodami zdalnymi, które uzależnione były od możliwości komunikacji z uczestnikami i sposobów zaliczania opracowanych przez nauczycieli. Nauczyciele prowadzą również własne notatki potwierdzające kontakt jak i wyniki pracy uczniów;
- d) liczba godzin przeprowadzonych na kursie jest przydzielona dla każdego nauczyciela i w sumie ma wynosić 136 godz. Wpisanie kolejnego numeru lekcji daje również 136 godz. Zaznaczył, iż w roku 2019/20 jako Centrum musieli opracować samodzielnie system prowadzenia turnusów i dopasować sposób dokumentacji. (Problemy z pomyłkami i terminowością wpisów rozwiąże wprowadzenie dziennika elektronicznego);
- e) tygodniowy plan zajęć dla uczniów i nauczycieli jest opublikowany na stronie szkoły w zakładce „ckz i tdt”, jest on dołączany na czas trwania turnusu;
- f) braki wpisów spowodowane są pracą zdalną na turnusach w czasie pandemii. Ograniczenia kontaktu a konieczność wypełniania dokumentacji w formie papierowej powodowały opóźnienia w wypełnianiu dzienników. Nauczyciele wypełniali dzienniki na bazie dodatkowej własnej dokumentacji;
- g) wyjaśnienie jak wyżej (lit. f);
- h) turnus dla zawodu *monter zabudowy* przeprowadzony został jako pierwszy po wprowadzeniu systemu pracy zdalnej, przez co jego zaplanowana data rozpoczęcia przesunięta została o tydzień. Nauczyciele wpisując tematy zajęć nie uwzględnili przesunięcia.

W odniesieniu do błędów w *Zestawieniach wyników klasyfikacji*, kierownik wyjaśnił, że powstały z powodu błędu czynnika ludzkiego i konieczności przepisywania dokumentacji papierowej do elektronicznej i odwrotnie.

Dodatkowo wyjaśnił: *okres kontroli przypada na okres zmian w naszej placówce i podwójną liczbę uczniów spowodowaną likwidacją gimnazjum. W okresie tym z CKP przekształceni zostaliśmy na CKZ tym samym zyskując większe uprawnienia, tj. organizacja turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników. Forma ta wymagała opracowania dodatkowego arkusza organizacji i dodatkowej dokumentacji. (...) w okresie tym obowiązywały jednocześnie trzy zmiany dotyczące reformy szkolnictwa zawodowego.*

(akta kontroli str. 494-498)

Zastępca Dyrektora ds. Centrum wyjaśnił, że za prowadzenie i wpisy do dzienników odpowiedzialni są nauczyciele, a kontrolę nad nimi sprawuje kierownik kształcenia praktycznego. Niedociągnięcia mogły powstać z chaosu wywołanego pandemią oraz w związku ze zmianami organizacyjnymi (przekształcenie CKP w Centrum, a następnie włączenie Centrum do Zespołu Szkół).

(akta kontroli str. 489-493)

OCENA CZĄSTKOWA

W Centrum zapewniono prawidłową liczbę godzin kształcenia zarówno przypadku PNZ jak i turnusów. Prawidłowo i rzetelnie prowadzono dokumentację PNZ. W przypadku trzech objętych badaniem szczegółowym turnusów, *Dzienniki zajęć* prowadzono nierzetelnie. Wystąpiły też przypadki nieprawidłowo wystawionych zaświadczeń o ukończeniu turnusu, choć każdorazowo druk na którym wystawiono zaświadczenia spełniał wymogi rozporządzenia w sprawie KU. Ponadto wystąpiły jednostkowe przypadki nieprawidłowego przeniesienia ocen końcowych uczestników turnusów z *Dziennika zajęć* do *Zestawienia klasyfikacji końcowej*. Nieprawidłowości te usunięto w trakcie kontroli. Wszyscy uczniowie (z czterech grup PNZ objętych badaniem szczegółowym) oraz młodociani pracownicy (z trzech turnusów)

z wynikiem pozytywnym ukończyli odpowiednio PNZ i turnusy. Efektywność ogólna PNZ mierzona wskaźnikiem ocen dobrych, bardzo dobrych i celujących była bardzo wysoka i wyniosła 93%, w przypadku turnusów była na niższym poziomie i kształtowała się od 17 do 67%.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wnioski o:

1. Opracowywanie programu realizacji doradztwa zawodowego, uwzględniającego wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego, na każdy rok szkolny, zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego.
2. Gromadzenie na wydzielonym rachunku dochodów wyłącznie środków, o których mowa w uchwale Rady Powiatu w Staszowie, zgodnie z art. 223 ust. 1 pkt 3 uofp.
3. Wzmocnienie nadzoru pedagogicznego nad prawidłowością danych zamieszczanych w *Dziennikach zajęć* prowadzonych w ramach turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników oraz w wydawanych zaświadczeniach o ukończeniu tych turnusów.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, maja 2021 r.

Kontroler:

Arkadiusz Pawlik
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis

.....
podpis